

# Ulkomaalaisasioiden verkkokoulutuspa- ketti Poliisiammattikorkeakoululle

Aleksi Saarinen & Henri Sotavalta

5/2019

## Tiivistelmä

Tekijä(t) Aleksi Saarinen & Henri Sotavalta	Tutkinto Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi Ulkomaalaisasioiden verkkokoulutuspa- ketti Poliisiammattikorkeakoululle	Julkisuusaste Julkinen
Ohjaaja Ossi Kaario & Marko Lehtoranta	Opinnäytetyön muoto Toiminnallinen opinnäytetyö
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän opinnäytetyön aiheena ulkomaalaisasioiden opettaminen verkkoalustalla Poliisiammattikorkeakoululla. Toteutimme työmme toiminnallisena opinnäytetyönä. Työmme kohderyhmänä toimii Poliisiammattikorkeakoulun ulkomaalaisasioiden opettaja ja opiskelijat. Mahdollinen sekundäärinen kohderyhmä on muu poliisiorganisaatio.</p> <p>Työssämme selvitämme poliisiin suorittamaa ulkomaalaisvalvontaa ja siihen liittyvää lainsäädäntöä sekä sitä koskevia käsitteitä ja periaatteita. Kasasimme ulkomaalaisasioiden pääkohdista selkeän verkko-opetuspaketin, jonka lisäksi suunnittelimme ja toteutimme siihen liittyvän verkkotentin. Tekemiemme opetusmateriaalien sisältö perustuu Poliisiammattikorkeakoulun ulkomaalaisasioiden opetusmateriaaliin.</p> <p>Opinnäytetyössämme käytimme apuna substanssiasiantuntijoita, joiden kanssa kävimme läpi sitä, kuinka työstämme saadaan mahdollisimman tarkoituksenmukainen. Työssämme ei ole siis haastattelumenetelmiin pohjautuvaa tiedonkeruumenetelmää, vaan saimme kaikeksi tarpeellisen tiedon ja ohjauksen keskusteluissamme substanssiasiantuntijoidemme kanssa.</p> <p>Emme käsitelleet tässä raportissa luomaamme verkkotenttiä, sillä tentin perusteellinen käsitteleminen pilaisi tentin opetuksellisen tarkoituksen.</p> <p>Työn loppuun kasasimme omat johtopäätökset, joita syntyi opinnäytetyötä tehdessä.</p>	
Sivumäärä 30 sivua	Tarkastuskuukausi ja -vuosi
<p>Avainsanat</p> <p>Ulkomaalaislaki, ulkomaalaisvalvonta, etninen syrjintä, verkko-opetus</p>	

## SISÄLLYS

<b>1 JOHDANTO .....</b>	<b>4</b>
<b>2 ULKOMAALAISLAIN KOULUTUS POLIISIORGANISAATIOSSA</b>	<b>6</b>
<b>3 VERKKOKOULUTUS MATERIAALIN TARKOITUS.....</b>	<b>7</b>
3.1 Lähtökohdat.....	7
3.2 Tarkoitus ja tavoitteet.....	8
3.3 Opinnäytetyön rajaukset.....	8
<b>4 KOULUTUSPAKETIN MERKITYS KOHDERYHÄLLE .....</b>	<b>10</b>
<b>5 TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN MENETELMÄT JA VALMISTAMINEN .....</b>	<b>11</b>
<b>6 PRODUKTI .....</b>	<b>13</b>
6.1 PRODUKTIN SISÄLTÖ .....	13
6.2 PRODUKTIN AIHEET .....	14
6.2.1 Kuka on ulkomaalainen? .....	14
6.2.2 Schengen.....	15
6.2.3 EFTA & ETA.....	16
6.2.4 EU-, Eta-, Efta- ja Schengen-maat taulukko.....	18
6.2.5 Viisumi.....	19
6.2.6 Ulkomaalaisvalvonta ja sen periaatteet.....	20
6.2.7 Syrjivän etnisen profiloinnin kieltö .....	21
6.2.8 Maahantulokielto ja maasta poistaminen.....	22
6.2.9 Rekisterit.....	25
6.3 PRODUKTIN VALMISTAMINEN .....	25
<b>7 JOHTOPÄÄTÖKSET .....</b>	<b>27</b>
<b>7 LÄHTEET .....</b>	<b>29</b>

## 1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme aiheeksi valikoitui ulkomaalaislaki ja ulkomaalaisasioita koskeva koulutuspaketti ja verkkotentti. Ulkomaalaislaki ja siihen liittyvät kysymykset ovat hyvin laajat ja nykyaikana yhä enemmän peruspoliisityön keskiössä.

Työharjoittelun aikana ilmeni, että ulkomaalaisasioiden ja niihin liittyvien toimenpiteiden ja rekisterien käyttö oli hyvin heikolla tasolla tai osaamista ei ollut lainkaan päivittäisessä poliisitoiminnassa työskentelevillä henkilöillä. Ulkomaalaisasioiden vahva hallitseminen ja ammatillinen osaaminen keskittyvät vain pienelle osalle poliisiorganisaation työntekijöistä, lähinnä siis jokaisen poliisilaitoksen ulkomaalaisvalvonnanryhmälle. Osamaattomuuden puutteesta ei voida mielestämme syyttää itse ruohonjuuritason työntekijää, vaan organisaation tarjoaman koulutuksen puutetta.

Pohdimme eri toteutusmuotoja työllemme ja mielestämme verkossa tapahtuva koulutus ja siihen liittyvä verkkotentti on paras vaihtoehto toteuttaa opinnäytetyö, sillä yhä enenevässä määrin poliisiorganisaation ja Poliisiammattikorkeakoulun opetus pyritään toteuttamaan verkkoympäristössä. Työn toteuttamismuotoa valitessa, konsultoimme myös Poliisiammattikorkeakoulun ulkomaalaislain opetuksesta vastaavaa yliopettaja Pekka Björkiä. Haimme myös neuvoja ja toimintamalleja omien yksiköidemme ulkomaalaisvalvonnan asiantuntijoilta. Päädyimme siihen, että teemme työmme Moodle-alustalle, jonne saamme myös liitettyä verkkotentin, joka palvelee tarkoitusta tehokkaasti ja yksinkertaisesti.

Mielestämme valitsemamme aihe on hyvin ajankohtainen, sillä ulkomaalaisvalvonta ja Suomeen, sekä muualle Eurooppaan vuonna 2015 ja sen jälkeen tulleet turvapaikanhakijat ovat olleet poliittisen keskustelun keskiössä. Ulkomaalaisvalvonta on poliisin lakisääteinen tehtävä, johon mielestämme tarvitaan lisää ammatillista osaamista jokaisella päivittäispoliisin toimintasektorilla.

Ennen opinnäytetyömme aloittamista, konsultoimme Poliisiammattikorkeakoulun yliopettaja Pekka Björkiä siitä, että onko kyseinen aihe ja työ hyödyllinen Poliisiammattikorkeakoulun sekä Poliisiorganisaation koulutustarpeisiin nähden. Yliopettaja Björkin mukaan kyseisen työ tulee ainakin Poliisiammattikorkeakoulun sisäiseen opetukseen tarpeelliseksi työkaluksi.

Opinnäytetyömme produktissa jouduimme analysoimaan ja parhaamme mukaan kehittämään kyseisen aiheen opetusmetodeja pedagogisesta näkökulmasta. Produktin tarkoitus oli olla tiivis ja monipuolinen, mutta samalla myös yksinkertainen rautalankamalli. Produktin tuli olla myös virkamiesystävällinen opetuksen kohteelle. Verkkoalustalle tehtävä produkti myös palvelee mielestämme opetuksen kohdetta, sillä verkossa oleva materiaali on helppo pitää mukana joka paikassa, kuten esimerkiksi työharjoittelun aikana poliisilaitoksella ja myöhemmin työelämässä.

## 2 ULKOMAALAISLAIN KOULUTUS POLIISIORGANISAATIOSSA

Kysyimme yliopettaja Pekka Björkiltä hänen näkemyksistään ulkomaalaisasioiden koulutuksessa poliisiorganisaatioissa. Hänen mukaansa ulkomaalaisasioiden opetus Poliisiammattikorkeakoululla on hyvällä mallilla. Valitettavasti samaa ei voi sanoa valtakunnallisesta ulkomaalaisasioiden osaamisen tasosta. (Poliisiammattikorkeakoulu, yliopettaja Pekka Björk, 2019.)

Yliopettaja Pekka Björk kertoi, että hän kykenee kouluttamaan ulkomaalaisasiat perusteellisesti noin sadalle opiskelijalle vuodessa. Tämä opetettujen määrä ei riitä edes kattamaan organisaatioissa tapahtuvaa vaihtuvuutta. Björk myös painotti, että poliisilaitosten tulisi kyetä ottamaan aktiivisempi rooli ulkomaalaisasioiden koulutuksessa. Ulkomaalaisasioiden opetuksen keskittäminen Poliisiammattikorkeakoululle rajaa vuosittain koulutettavien henkilöiden määrää huomattavasti. (Poliisiammattikorkeakoulu, yliopettaja Pekka Björk, 2019.)

Työharjoittelun aikana saamiemme kokemusten perusteella, tulimme siihen johtopäätökseen, että ulkomaalaisasioiden ja ulkomaalaislain tunteminen ja sen kouluttaminen ovat erittäin marginaalinen osa-alue poliisilaitosten arkea. Tämän uskoisimme johtuvan siitä, että ennen vuoden 2015 pakolaistulvaa ei peruspoliisin tarvinnut osata tai hallita ulkomaalaislakia kovinkaan syväluotaavasti, vaan nämä kyseiset poliisitoimenpiteet hoiti poliisilaitoksen oma ulkomaalaisryhmä. Vuoden 2015 jälkeen ulkomaalaisasiat ovat tulleet osaksi päivittäispoliisitoimintaa.

Suurin osa ulkomaalaislain ja ulkomaalaisasioiden koulutuksesta tapahtuu Poliisiammattikorkeakoululla, jonka jälkeen koulutusta ei juurikaan ole. Työharjoitteluun lähtevä opiskelija on siis koululla saamansa koulutuksen varassa ulkomaalaisiin liittyvien kysymysten äärellä. Opiskelija saattaa olla myös oman valvonta- ja hälytyssektorin tai rikostorjunta ryhmänsä kärkiosaaja ulkomaalaisiin liittyvissä asioissa. Poliisiammattikorkeakoululla saatu tieto voi unohtua hyvinkin nopeasti työharjoitteluun saapuvalta opiskelijalta. Työharjoittelussa harjoittelijalle tulee niin paljon uutta opittavaa päivittäin. Mielestämme on tärkeää, että opiskelijalla olisi mahdollisuus saada kaivettua tietoa esiin nopeasti ja vaivattomasti verkkooppimisalustalta yksinkertaisiin kysymyksiin.

## 3 VERKKOKOULUTUS MATERIAALIN TARKOITUS

### 3.1 Lähtökohdat

Opinnäytetyö on tilaustyö Poliisiammattikorkeakoululle ja mikäli tarvetta nähdään, niin myös koko poliisiorganisaatiolle. Produktin lähtökohtana on tuottaa yksinkertainen, mutta kattava koulutuspaketti vastaamaan Poliisiammattikorkeakoulun opetustavoitteita koskien ulkomaalaisasioita ja siihen liittyvää lainsäädäntöä.

Ennen produktin työstämistä kävimme Poliisiammattikorkeakoulun Moodle vastaavan kanssa läpi, kuinka saisimme produktin yksinkertaiseen ja selkeään muotoon Moodlen-verkkokoulutusalueelle. Käytimme Moodle vastaavan asiantuntemusta ja häneltä saamiemme näkemyksiä hyväksi opinnäytetyötä suunnitellessamme. Moodle vastaava piti meille koulutuksen, jossa opimme käyttämään Moodle-alueita myös opetusvälineenä, eikä pelkästään oppimisympäristönä.

Opinnäytetyötä tehdessä tutustuimme Pekka Sallilan ja Anita Malisen teokseen opettajuudesta. Meidän omakohtaisen kokemuksen mukaan niin opiskelijat kuin opettajat suhtautuvat hyvin eri lailla verkko-opetuksen tuomiin hyötyihin ja haittoihin. Osa näkee verkko-opiskelun tylsänä ja tympeänä. Samoin jotkut opiskelijat kokevat, että verkko-opinnot etäännyttävät opiskelijaa opettajista, eikä oppiminen ole yhtä tehokasta taikka ihanteellista kuin perinteinen luokan edessä opettaminen.

*"Teknisen verkko-opiskeluympäristön kysymykset liittyvät tekniikkojen toimivuuteen ja käytettävyyteen sekä ihmisten erilaisiin mieltymyksiin ja arvostuksiin erilaisten tekniikoiden käyttökelpoisuudesta verkko-opiskelussa." (Pekka Sallila ja Anita Malinen, Opettajuus muutoksessa aikuiskasvatuksen 43. vuosikirja, 2004.)*

Kuten edellä olevassa teoksessa on mainittu, erilaisten ihmisten eri mieltymykset vaikuttavat verkko-opiskelun mielekkyyteen sekä tehokkuuteen. Työmme lähtökohtana onkin saada yksinkertainen ja informatiivinen teos, joka palvelee oppijaa selkeydellään sekä helppokäyttöisyydellään.

### 3.2 Tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyömme perimmäinen tarkoitus on tuottaa selkeä ja informatiivinen teos, joka käsittelee poliisin suorittamaa ulkomaalaisvalvontaa ja siihen liittyvää lainsäädäntöä. Tarkoituksenamme on myös helpottaa Poliisiammattikorkeakoululla tapahtuvaa ulkomaalaisasioiden opetusta ja luoda siihen tarkoitettu koulutustyökalu, jonka avulla päivittäinen opetustoiminta tehostuu. Sekundäärisenä tavoitteena on, että verkkokoulutusmateriaalia voitaisiin käyttää myös valtakunnallisesti kaikkien poliisilaitosten kesken, mikäli katsotaan, että työnläatu täyttää poliisiorganisaation opetustarpeet.

Luomassamme verkkokoulutuspaketissa käsitellään sellaisia ulkomaalaislakiin liittyviä asioita, joihin jokainen päivittäispoliisitoiminnassa työskentelevä henkilö voi törmätä. Tavoitteena on luoda tietopohjaa ja lisätä yleistietämystä ulkomaalaisiin liittyvistä kysymyksistä. Verkkokoulutuspaketin yksi tavoite on myös lisätä ja vahvistaa jo olemassa olevaa yleistietämystä esimerkiksi Euroopan unionista ja Schengen-alueesta. Nämä edellä mainitut käsitteet ovat tärkeitä sisäistä, jotta kykenee ymmärtämään ulkomaalaislakia ja sen tuomia rajoitteita sekä oikeuksia paremmin.

Tavoitteena on myös luoda niin sanottu "tietopankki" josta on helppo tarkistaa ja kerrata perusasioita sekä käsitteitä nopeasti, vaivattomasti ja sijainnista riippumatta. Esimerkiksi työharjoittelijan on mahdollisuus avata koulutuspaketin sisältämät tiedostot esimerkiksi partioautossa.

### 3.3 Opinnäytetyön rajaukset

Opinnäytetyön produktin verkkokoulutuspaketin aihepiiri on rajattu ja suunniteltu vastamaan Poliisiammattikorkeakoulussa jo opetettavaa linjaa. Produktissamme ja sen aihepiirin rajaamisessa käytimme substanssiasiantuntijana Poliisiammattikorkeakoulun yliopettaja Pekka Björkiä. Björkin näkemyksen mukaan itse produktin tulisi olla päälinjojen mukainen, eikä liian yksityiskohtiin paneutuva. Liialliset yksityiskohdat paisuttaisivat aihepiiriä, jolloin se ei enää palvelisi produktin alkuperäistä tarkoitusta.

Suunnitellessamme työmme aihepiirien rajausta pyrimme löytämään hyvän tasapainon informatiivisuuden ja keveyden välillä. Toisin sanoen emme halunneet paneutua liikaa esimerkiksi erilaisiin viisumeihin, sillä koimme, että liian tietorikas ja yksityiskohtainen tieto ei



palvele opetustarkoitusta. Pyrkimyksenä oli luoda kattava kokonaiskuva ja tehdä niin sanotusti läpileikkaus ulkomaalaisasioiden pääkohdista. Verkkokoulutuspaketin tavoitteena oli olla helppolukuinen, jolloin myös sellainen opiskelija joka ei koe vahvaa mielenkiintoa kyseistä aihealuetta kohtaan, voisi saada tarvittavan informaation. Keskustellessamme muuttaman kanssaopiskelijan kesken, tulimme siihen johtopäätökseen, että liian yksityiskohtainen ja epärelevantin tiedon korostaminen tappaa opiskelijan mielenkiinnon opetusmateriaalia kohtaan. Olemme kuitenkin sitä mieltä, että kaikki tieto ei ole yhtä relevanttia ja samanarvoista, kun otetaan huomioon työn tarkoitus ja kohderyhmä kenelle työ on suunnattu.

*"Oppiminen ei ole vain muistamista vaan asiakokonaisuuksien syvällistä ymmärtämistä ja kykyä soveltaa opittua koulun ulkopuolisiin, aitoihin tilanteisiin ja ongelmiin."* (Harto Pönkä, Open somekirja sosiaalisen median oppimisympäristöt ja menetelmät, s.69, 2017)

## **4 KOULUTUSPAKETIN MERKITYS KOHDERYHÄLLE**

Produktimme pääasiallinen kohderyhmä on Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijat ja ulkomaalaisasioiden opettajat. Toissijaisena kohderyhmänä on muu poliisiorganisaatio.

Opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa kävimme keskustelua eri substanssiasiantuntijoiden kanssa. Keskustelimme Poliisiammattikorkeakoulun yliopettaja Pekka Björkin kanssa opinnäytetyön tarpeellisuudesta ja merkityksestä ulkomaalaisasioiden opetuksessa. Yliopettaja Björk näki, että opinnäytetyömme produkti helpottaa päivittäistä opetustoimintaa ja antaa siihen lisää ulottuvuuksia. Yliopettaja Björk näki työmme ajankohtaisena ja tarpeellisena.

Työmme suurin merkitys korostuu työharjoitteluun lähtevän opiskelijan kohdalla, koska hänellä voi hyvinkin olla tuorein tieto ulkomaalaisasioista omassa yksikössään. Merkitystä voi kuitenkin lisätä, jos harjoittelija hyödyntää tämän kyseisen koulutuspaketin jakamalla sen yksikkönsä sisäiseen käyttöön, jolloin suuremmalla osalla työyhteisön jäsenistä on tarvittava informaatio helposti saatavilla.

Keskusteltuamme yliopettaja Pekka Björkin kanssa tulimme siihen lopputulokseen, että hän käyttää luomaamme koulutuspakettia ja verkkotenttiä parhaakseen katsomalla tavalla omassa opetusstrategiassaan. Työmme merkitys opetuksellisesta näkökulmasta on helpottaa opettajan arkea ja keventää opettajan työkuormaa sekä tuoda koulutusmateriaali verkkoympäristöön.

## **5 TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN MENETELMÄT JA VALMISTAMINEN**

Toiminnallisessa opinnäytetyössä raportointi ja siitä ilmenevä tutkimuksellisuus on vain yksi osa alue opinnäytetyö prosessin dokumentointia. Olennaisin osa toiminnallista työtä on produkti eli tuotos. (Hanna Vilkka ja Tiina Airaksinen, Toiminnallinen opinnäytetyö, s 83, 2004.) Opinnäytetyössä koimme, tärkeämmäksi juurikin valmistamamme produktin, kuin raportoinnin produktin valmistamisesta. Osaksi tämä johtuu siitä, että hyvin valmistettu produkti palvelee parhaiten kohderyhmää eli Poliisiammattikorkeakoulua ja ulkomaalaislain opettajaa.

Toiminnallisen opinnäytetyön raportoinnin jäsentely todennäköisesti muuttuu mitä pitemmälle työssä edetään ja jäsentely voi muuttua myös monia kertoja. Tämän takia alkusuunnitelmasta ei kannata pitää kovin tiukasti tai väkisin kiinni. (Hanna Vilkka ja Tiina Airaksinen, Toiminnallinen opinnäytetyö, s 83, 2004.) Työssämme huomasimme kuitenkin, että meidän oli helpompi edetä jo melko tarkoin suunnitellun ja jäsennellyn rungon mukaisesti. Koimme, että hyvin suunniteltu runko ja siitä kiinnipitäminen auttoi työn aikataulutuksessa. Pysyimme myöskin jäsentelemään produktissamme esiin tuodut aihealueet omiin alaotsikoihinsa ja siten edetä johdonmukaisesti ilman, että unohdimme tärkeitä pääkohtia.

Opinnäytetyötä tehdessämme käytimme internetiä yhtenä tietolähteenä, koska internetistä on helpompi löytää ja tarkistaa ajantasaista tietoa. Käytettäessä lähteitä tulee aina huomioida plagioinnin vaara. Myös Vilkka ja Airaksinen esittelevät internetin sudenkuoppia teoksessaan toiminnallinen opinnäytetyö. Heidän mukaansa internet on helppo ja näppärä tapa tiedonhankintaan, mutta vaarana on lähdekriittiset näkökulmat ja alkuperäisien tietolähteen jäljittäminen. (Hanna Vilkka ja Tiina Airaksinen, Toiminnallinen opinnäytetyö, s 78, 2004.) Varsinkin alkuperäisien tietolähteiden jäljittämisen ongelmaan törmäsimme moneenkin kertaan. Opinnäytetyömme laadun takia jouduimme käyttämään paljonkin internetissä olevia lähteitä, muun muassa eri viranomaisten internetsivuja sekä poliisihallituksen ohjaavia kirjeitä ja niiden raportteja, jotka perustuivat jo niin sanottuun valmiiksi tiedettyyn tietoon.

Vilkka ja Airaksinen esittävät teoksessaan, että liiallinen leikkaa ja liima menetelmä voi aiheuttaa tekstin epätasaisuuden sekä aiheuttaa tekstiin saumoja, jotka voivat pilata kokonaisvaikutelman. (Hanna Vilkka ja Tiina Airaksinen, Toiminnallinen opinnäytetyö, s 78, 2004.)

Emme kokeneet työssämme ongelmaa liiallisten lähteiden kopioimisen suhteen. Työn aihealue jätti vähän valinnanvaraa lähteiden käytön suhteen. Suuri osa työn informatiivisuudesta perustuu joko aikaisemmin elämänaikana opittuun tai Poliisiammattikorkeakoulun koulutuksessa olleeseen tietoon.

## **6 PRODUKTI**

### **6.1 PRODUKTIN SISÄLTÖ**

Tähän opinnäytetyön raporttiosuuteen ei ole sisällytetty varsinaisesti itse produktia, koska produkti on verkkokoulutusmateriaalia, joka sijaitsee Moodlen verkkokoulutusalueella. Opinnäytetyön Moodle-alueelle tehdyn produktin sisältämät diasarjat on kuitenkin liitetty tämän opinnäytetyön raportin loppuun pdf-muodossa.

Emme nähneet oleelliseksi liittää raporttiosuuteen massiivista opetuskokonaisuutta, joka koostuu useasta PowerPoint diasarjasta. Edellä mainitut PowerPoint diat löytyvät Moodleen tehdyiltä ulkomaalaisasioiden verkkokurssilta.

Produktimme sisällöksi valikoitui hyvin pitkälti sama sisältö mitä on jo käytössä Poliisiammattikorkeakoululla ulkomaalaisasioiden opetuksessa. Pyysimme ulkomaalaisasioiden opettajalta yliopettaja Pekka Björkiltä aiempien tenttien kysymyksiä ja hänen näkemystään tenttikysymyksistä, joiden pohjalta hahmottelimme verkkotentin kysymysten ja verkko-opetusmateriaalin rungon.

Saadaksemme verkko-opetusmateriaalit yksinkertaiseen ja helposti luettavaan muotoon, kuten oli tarkoitus, jaoinme verkko-opetusalueella olevat materiaalit pääkohdittain omiin kategorioihinsa. Tavoitteenamme oli saada hyvä läpileikkaus tärkeimmistä ja keskeisimmistä aiheista.

Produktin sisältö pohjautuu suurimmilta osin yliopettaja Pekka Björkin vanhoihin opetusmateriaaleihin sekä meidän omiin jo opetuksen aikana tehtyihin muistiinpanoihin. Näistä päätimme kasata yhtenevästi selkeän pääkohdat esiin nostavan opetusmateriaalin, josta sekä opettaja ja opiskelija voivat hyötyä.

Moodlen verkkokoulutusalueelle tehty produkti, joka sisältää opetusmateriaalin sekä verkkotentin, on rakenteeltaan ja toteutustyyliältään melko kevytrakenteinen, jotta se palvelisi parhaalla mahdollisella tavalla sekä opettajaa, että oppilaita.

Verkkokokoukutusmateriaali sisällytettiin Moodlen verkkoalustalle sekä PDF-tiedostomuodossa, että PowerPointin muodossa. Tällä ratkaisulla takasimme sen, että sähköinen opetusmateriaali on ladattavissa opiskelijan käyttöön mahdollisimman varmasti.

## **6.2 PRODUKTIN AIHEET**

Tämän osion tarkoituksena on käsitellä produktissa olevia opetusaiheita. Osion aiheista on nostettu esille vain pääkohdat jokaisen osa-alueen kokonaisuuksista. Näiden aiheiden opetus tapahtuu verkkokoulutusludustalla, eikä tämän raportin tarkoituksena ole toimia opetusmateriaalina kyseisille aiheille. Tarkoituksena on avata se, mitä aiheita itse produkti pitää sisälleen ja mihin niiden opetus perustuu.

### **6.2.1 Kuka on ulkomaalainen?**

Ulkomaalainen on määritelty hyvin yksiselitteisesti kansalaisuuslain 2 pykälässä. Pykälässä määritellään ulkomaalaiseksi sellainen henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen. (Kansalaisuuslaki 2§ 1 momentti kohta 2, 16.5.2003/359)

Ulkomaalaiset voidaan jakaa kuitenkin useampaan ryhmään, joidenka maahantulon ja maasaolon edellytykset eroavat toisistaan merkittävässä määrin. Produktissamme jaoimme ulkomaalaiset seuraaviin ryhmiin:

1. Pohjoismaiden kansalaiset
2. EU-kansalaiset ja niihin rinnastettavat
3. Kolmannen maan kansalaiset

Pohjoismaiden kansalaisiin kuuluvat kaikkien pohjoismaiden kansalaisuuden omaavat henkilöt. Pohjoismaihin kuuluvat Suomen lisäksi Ruotsi, Norja, Tanska ja Islanti. Pohjoismaihin lasketaan myös edellä mainittujen maiden itsehallintoalueet, jotka ovat Ahvenanmaa, Grönlandi, Färsaaret, Jan Mayen ja Norjan Huippuvuoret. Vaikka tämä tieto on jo peruskoulussa opittua yleistietoa, niin kokonaiskuvan hahmottamisen kannalta koimme tärkeäksi tuoda näinkin yksinkertaisen asian esille opetusmateriaalissa.

Pohjoismaiden kansalaisilla on selkeästi löyhimmät maahantulon ja maassaolon edellytykset. Pohjoismaiden välillä ei tarvitse pitää matkustusasiakirjaa mukana liikuttaessa maiden välillä. Pohjoismaiden sisäistä muutttoa tai työskentelyä ei ole rajoitettu.

*”Euroopan unioni (EU) on jäsenmaidensa muodostama taloudellinen ja poliittinen liitto, jonka alueella tuotteet, palvelut, henkilöt ja raha liikkuvat vapaasti ilman tulleja ja muita esteitä. EU syntyi Maastrichtin sopimuksella vuonna 1993. Suomi liittyi EU:hun vuonna 1995.”* (www.tulli.fi)

EU-kansalaisiin luetaan kaikki Euroopan unionin jäsenmaiden kansalaiset. EU-maihin rinnastettavat kansalaiset ovat EFTA-maiden eli Norjan, Sveitsin, Liechtensteinin ja Islannin kansalaiset.

EU-kansalaisilla ja näihin rinnastettavilla kansalaisilla on vapaa liikkuvuus Schengenin alueen sisällä. Schengenin alueen sisällä liikuttaessa on pidettävä matkustusasiakirjaa mukana. Schengenin alueen tarkoitus on mahdollistaa vapaa liikkuvuus ja vapaakauppa Schengen-sopimuksen kirjoittaneiden valtioiden kesken. Kaikki Schengen jäsenvaltiot eivät kuitenkaan kuulu Euroopan unioniin.

Kolmannen maan kansalaisiin lasketaan kaikkien muiden maiden kuin pohjoismaiden ja EU:n sekä niihin rinnastettavat kansalaiset. Kolmannen maan kansalaiset voidaan jakaa myös seuraaviin ryhmiin: Lyhytaikaisesti Suomessa oleskeleva, pitkäaikaisesti Suomessa oleskeleva ja turvapaikanhakijat.

### **6.2.2 Schengen**

Schengen termin on moni kuullut, mutta ei silti oikein ole perillä siitä mitä termi todellisuudessa pitää sisällään. Schengen termillä viitataan niin kutsuttuun Schengen-alueeseen, joka on yhteisen rajavalvonnan rajaama vapaan liikkuvuuden alue Euroopassa, jonka määrittää Schengenin sopimus jäsenmaiden välillä. Alue on nimetty Schengenin sopimuksen mukaan.

Schengen-alueeseen kuuluvat kaikki EU-jäsenmaat, pois lukien Irlanti, Iso-Britannia, Romania, Bulgaria ja Kypros. Schengenin sopimuksen on allekirjoittanut myös muut kuin EU-jäsenvaltiot, kuten EFTA-valtiot (Norja, Islanti, Sveitsi, Liechtenstein).

Schengen sopimus mahdollistaa alueelle yhteisen viisumipolitiikan ja vapaan liikkuvuuden sopimusvaltioiden välillä, sopimusmaiden kansalaisille. Schengen-alueella ei ole käytössä sisärajatarkastuksia. Sisärajatarkastukset voidaan kuitenkin ottaa käyttöön tarvittaessa. Tästä hyvänä esimerkkinä toimii kesän 2018 Suomessa tapahtunut Yhdysvaltojen presidentti Donald Trumpin ja Venäjän presidentti Vladimir Putinin vierailu Helsingissä. Tällöin Suomessa otettiin käyttöön sisärajatarkastukset neljäksi vuorokaudeksi. (Helsingin Sanomat, 7/2018.)

Schengen sopimus ei kuitenkaan poista velvollisuutta matkustusasiakirjan mukana pitämisestä. Schengen-alueella liikuttaessa on oltava mukana passi tai muu matkustusasiakirja.

Schengen sopimusmaiden välillä on käytössä myös SIS-tietojärjestelmä (Schengen Information System). SIS-tietojärjestelmä mahdollistaa esimerkiksi etsintäkuulutusten laittamisen koko Schengen alueen kattavaan tietojärjestelmään. ”*Järjestelmä auttaa kansallisia lainvalvonta- ja hallintoviranomaisia suojelemaan paremmin Schengenin aluetta, torjumaan rikollisuutta ja paikallistamaan kadonneita henkilöitä.*” (www.rajavartiolaitos.fi).

Edellä mainittujen seikkojen lisäksi Schengen-maat pyrkivät tehostamaan viranomaisyhteistyötä sekä sopimusten mukaisesti ulkorajavalvontaansa suhteessa muihin kuin Schengen-maihin, esimerkiksi Venäjään. (www.eurooppatiedotus.fi).

### **6.2.3 EFTA & ETA**

EFTA (European Free Trade Association) eli Euroopan vapaakauppajärjestö on kansainvälinen järjestö, jonka tarkoituksena on edistää vapaakauppaa valtioiden välillä. EFTA-maita ovat Norja, Islanti, Liechtenstein & Sveitsi. EFTA-maiden kansalaisista käytetään myös termiä EU-kansalaisiin rinnastettavat. (www.efta.int).

Euroopan unioni ja EFTA-maat muodostavat yhdessä Euroopan talousalueen (ETA). Poikkeuksena EFTA-maista Sveitsi on ainut, joka ei kuulu ETA-alueeseen. (www.tulli.fi)

Suurin ero EFTA:n ja ETA:n välillä, johon opetusmateriaalissa haluamme kiinnittää huomion, on juurikin Sveitsin uniikki asema EFTA-maana, joka ei kuulu Euroopan talousalueeseen.



Koulutuksen näkökulmasta tällä ei ole suurta merkitystä poliisin päivittäiseen toimintaan. Tarkoituksena on vain avata EFTA:n ja ETA:n käsitteellinen ero, jolloin opiskelija tietää mitä kyseisillä termeillä tarkoitetaan.

### 6.2.4 EU-, Eta-, Efta- ja Schengen-maat taulukko

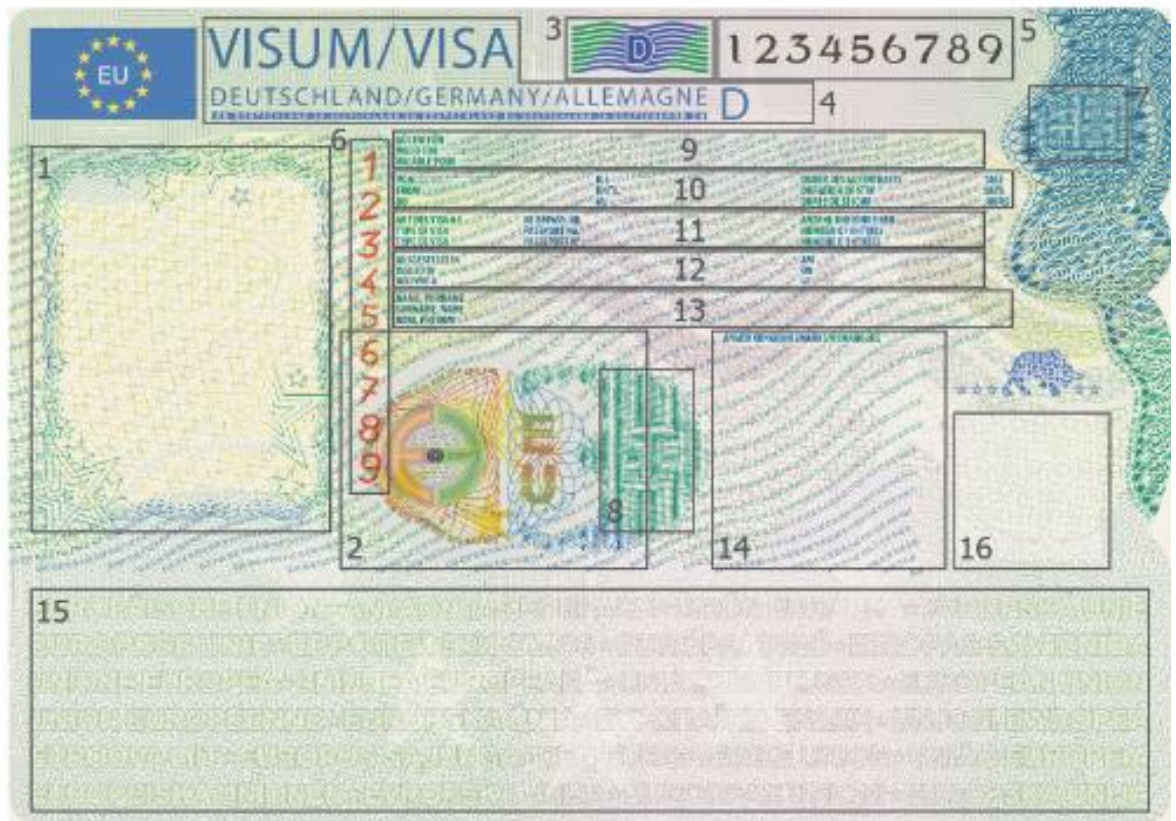
EU-maat	Eta-maat	Efta-maat	Schengen-maat
Alankomaat	Alankomaat		Alankomaat
Belgia	Belgia		Belgia
Bulgaria	Bulgaria		
Espanja	Espanja		Espanja
Irlanti	Irlanti		
	Islanti	Islanti	Islanti
Iso-Britannia	Iso-Britannia		
Italia	Italia		Italia
Itävalta	Itävalta		Itävalta
Kreikka	Kreikka		Kreikka
Kroatia	Kroatia		
Kypros	Kypros		
Latvia	Latvia		Latvia
	Liechtenstein	Liechtenstein	Liechtenstein
Liettua	Liettua		Liettua
Luxemburg	Luxemburg		Luxemburg
Malta	Malta		Malta
	Norja	Norja	Norja
Portugali	Portugali		Portugali
Puola	Puola		Puola
Ranska	Ranska		Ranska
Romania	Romania		
Ruotsi	Ruotsi		Ruotsi
Saksa	Saksa		Saksa
Slovakia	Slovakia		Slovakia
Slovenia	Slovenia		Slovenia
Suomi	Suomi		Suomi
		Sveitsi	Sveitsi
Tanska	Tanska		Tanska
Tšekki	Tšekki		Tšekki
Unkari	Unkari		Unkari
Viro	Viro		Viro

Taulukko 1: EU-, Eta-, Efta- ja Schengen-maat taulukko, Tullin internetsivut.

## 6.2.5 Viisumi

Viisumi on maahantulolupa, joka myönnetään lyhytaikaista ja tilapäistä, enintään 90 vuorokautta kestävästä vierailusta varten 180 vuorokauden jaksoissa. (Ulkoministeriö.)

Viisumi myönnetään kolmannen maan kansalaisille ja viisumin myöntää Suomen ulkomaanedustusto. Viisumi löytyy passin sisäisivulta. Viisumeita on olemassa muitakin kuin niin kutsuttuja perus- eli kertaviisumi, kuten kaksikertaviisumi, monikertaviisumi ja lentokentän kauttakulkuviisumi. (Ulkoministeriö.)



*Uusi viisumitarra, Poliisiammattikorkeakoulun opetusmateriaali, Björk, 2019.*

## 6.2.6 Ulkomaalaisvalvonta ja sen periaatteet

Ulkomaalaisvalvonta on poliisin lakisääteinen tehtävä ([www.poliisi.fi](http://www.poliisi.fi)) Ulkomaalaisvalvonta on säädetty ulkomaalaislain 129a§:ssä.

Ulkomaalaislain 129a§:ssä säädetään seuraavasti.

*”Ulkomaalaisvalvonta on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa ja laittoman maassa oleskelun torjuntaa. Rajatarkastuksista säädetään Schengenin rajasäännöstössä.*

*Ulkomaalaisvalvontatoimenpiteen on oltava perusteltu suhteessa valvonnalla tavoiteltavaan päämäärään ja tehtävän kiireellisyyteen sekä muihin tilanteen kokonaisarviointiin vaikuttaviin seikkoihin. Valvonta on toteutettava valvonnan kohteen oikeuksia kunnioittaen 5 §:ssä säädetyllä tavalla.*

*Ulkomaalaisvalvonnan tulee perustua valvontaviranomaisen yleisiin tietoihin ja kokemukseen laittomasta maahantulosta ja oleskelusta. Valvontatoimenpiteiden tulee perustua tehtyihin havaintoihin tai saatuihin vihje- taikka analyysitietoihin. Valvontatoimenpide ei saa perustua pelkästään tai ratkaisevassa määrin henkilön todelliseen tai oletettuun etniseen alkuperään.”* (Ulkomaalaislaki 7 luku 129a§)

Sisämaassa ulkomaalaisvalvonnasta vastaa pääsääntöisesti poliisi. Ulkomaalaisvalvontaa suorittavat myös rajavartiolaitos sekä maahanmuuttovirasto (MIGRI). Ulkomaalaisvalvonta on ulkomaalaislain säännösten noudattamisen valvontaa ja laittoman maassaolon torjuntaa, jota tehdään muun poliisitoiminnan ohella. (Poliisiammattikorkeakoulu, yliopettaja Pekka Björk, 2018).

Ulkomaalaisvalvonnan tulee lähtökohtaisesti perustua viranomaisen yleisiin tietoihin ja kokemuksiin laittomasta maahantulosta ja oleskelusta. (Poliisiammattikorkeakoulu, yliopettaja Pekka Björk, 2018.) Ulkomaalaisvalvonnan tulee kohdistua sellaisiin ulkomaalaisiin, jotka ovat Suomessa laittomasti. (Poliisiammattikorkeakoulu, yliopettaja Pekka Björk, 2018.)

Ulkomaalaisvalvontaan ja niin kuin muuhunkin poliisitoimintaan liittyy toimivaltaa rajoittavia periaatteita, kuten suhteellisuus-, vähimmän haitan- ja yhdenvertaisuusperiaate. Näistä

toimivaltaa rajoittavista periaatteista säädetään poliisilain ensimmäisessä luvussa sekä Suomen perustuslaissa.

### **Suhteellisuusperiaate**

*”Poliisin toimenpiteiden on oltava puolustettavia suhteessa tehtävän tärkeyteen, vaarallisuuteen ja kiireellisyyteen, tavoiteltavaan päämäärään, toimenpiteen kohteena olevan henkilön käyttäytymiseen, ikään, terveyteen ja muihin vastaaviin häneen liittyviin seikkoihin sekä muihin tilanteen kokonaisarviointiin vaikuttaviin seikkoihin.”* (Poliisilaki 1 luku 3§, 22.7.2011/872.)

### **Vähimmän haitan periaate**

*”Poliisin toimenpiteillä ei kenenkään oikeuksiin saa puuttua enempää eikä kenellekään saa aiheuttaa suurempaa vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi.”* (Poliisilaki 1 luku 4§, 22.7.2011/872.)

### **Yhdenvertaisuusperiaate**

*”Ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä.*

*Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.*

*Lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti.*

*Sukupuolten tasa-arvoa edistetään yhteiskunnallisessa toiminnassa sekä työelämässä, erityisesti palkkauksesta ja muista palvelussuhteen ehdoista määrättäessä, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään.”* (Perustuslaki 2 luku 6§, 11.6.1999/731.)

### **6.2.7 Syrjivän etnisen profiloinnin kielto**

Edellä mainittujen toimivaltaa rajoittavien periaatteiden lisäksi keskeinen ulkomaalaisvalvontaa ohjaava periaate on syrjivän etnisen profiloinnin kielto.

*”Euroopan unionin perusoikeusviraston määritelmän mukaan kielletty (syrjivä) etninen profilointi tarkoittaa yksilön kohtelemista muita samanlaisessa tilanteessa olevia henkilöitä epäedullisemmin, esimerkiksi käyttämällä sellaisia poliisivaltuuksia, kuin pysäytyksiä ja etsintöjä. Myös päätöksen tekeminen poliisivaltuuksien käyttämisestä on kiellettyä etnistä profilointia, jos sen tekeminen perustuu yksinomaan tai pääasiallisesti kyseisen henkilön rotuun, etniseen alkuperään tai uskontoon”.* (Euroopan unionin perusoikeusviraston julkaisut: Syrjivä etninen profilointi - sen tausta ja ehkäiseminen 2011: s. 15-16, Poliisihallituksen raportti POL-2017-11444.)

Käytännössä syrjivän etnisen profiloinnin kieltö tarkoittaa sitä, että valvonnan kohdetta ei tule missään nimessä valikoida kohdehenkilön ihonvärin tai esimerkiksi puhutun kielen perusteella. Poliisin käyttämästä etnisestä profiloinnista on ollut paljon puhetta mediassa myös Suomessa, kuten muuallakin maailmassa.

Suomessa etnisen profiloinnin syytökset kohdistuvat poliisin suorittamaan ulkomaalaisvalvontaan. Tästä hyvänä esimerkkinä voidaan pitää paljon mediahuomiota nauttinut rap-artisti James Nikanderin eli Mustan Barbaarin siskoon ja äitiin kohdistunut ulkomaalaisvalvonta Helsingissä vuonna 2016. (Helsingin Sanomat 2016). Tapaus sai mediassa niin paljon mediahuomiota, että poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainenkin kommentoi poliisin suhtautumista etnistä profilointia seuraavasti: *”Meillä on ehdoton nollatoleranssi rasismien suhteen. Ulkomaalaisvalvontaa ei saa kohdistaa tiettyihin henkilöihin etnisen alkuperän, uskonnon, sukupuolisen suuntautumisen tai jonkun muun vastaavan syyn takia. Se on väärää etnistä profilointia, ja sitä poliisi ei tee”.* (Seppo Kolehmainen, Helsingin Sanomat, 12.7.2016.)

### **6.2.8 Maahantulokielto ja maasta poistaminen**

Maahantulokiellosta säädetään ulkomaalaislain 144§:ssä seuraavasti: *”Maahantulokiellolla tarkoitetaan tässä laissa määräaikaista tai toistaiseksi voimassa olevaa kieltoa saapua yhteen tai useaan Schengen-valtioon.”* (Ulkomaalaislaki 9 luku 144§, 30.4.2004/301.)

Maahantulokieltoon määräämisestä säädetään ulkomaalaislain 150§:ssä. *”Ulkomaalaiselle voidaan pääsyn epäämistä, käännättämistä tai maasta karkottamista koskevassa päätöksessä määrätä maahantulokielto. Maahantulokielto määrätään, jos aikaa vapaaehtoiselle*

*paluulle ei ole 147 a §:n 2 momentin nojalla määrätty tai jos ulkomaalainen ei ole paluulle määrättyssä ajassa poistunut maasta vapaaehtoisesti, jollei 146 §:stä muuta johdu. Maahantulokieltoa ei määrätä 52 a §:n perusteella oleskeluluvan saaneelle, jolle ei ole myönnetty uutta oleskelulupaa tai jonka oleskelulupa on peruutettu, paitsi jos hän ei ole noudattanut paluovelvoitetta tai hän on uhka yleiselle järjestykselle tai turvallisuudelle. Maahantulokielto voidaan määrätä erillisenä päätöksenä silloin, kun ulkomaalainen ei ole annetussa ajassa poistunut maasta vapaaehtoisesti.*

*Maahantulokielto määrätään enintään viiden vuoden määräajaksi tai toistaiseksi. Laadultaan törkeästä tai ammattimaisesta rikoksesta rangaistukseen tuomitulle ulkomaalaiselle maahantulokielto voidaan määrätä toistaiseksi silloin, kun hän muodostaa vakavan uhan yleiselle järjestykselle tai turvallisuudelle.*

*Maahantulokielto määrätään kansallisena, jos ulkomaalaisella on toisessa Schengen-valtiossa oleskelulupa, jota ei peruuteta.*

*Maahantulokielto voidaan muuttuneiden olojen vuoksi tai tärkeän henkilökohtaisen syyn vuoksi peruuttaa. Maahantulokiellon peruuttamista on harkittava myös silloin, kun ulkomaalainen, jolle on määrätty maahantulokielto muulla perusteella kuin sillä, että aikaa vapaaehtoiselle paluulle ei ole myönnetty tai että paluovelvoitetta ei ole noudatettu, voi todistettavasti osoittaa poistuneensa maasta noudattaen täysin palauttamispäätöstä." (Ulkomaalaislaki 9 luku 150§, 30.4.2004/301.)*

Ulkomaalaislain 151 §:ssä toimivaltaisiksi viranomaisiksi katsotaan poliisi sekä rajatarkastusviranomaiset. (Ulkomaalaislaki 9 luku 151§, 30.4.2004/301.) Ulkomaalaislain 152 §:ssä toimivaltaiseksi viranomaiseksi määritellään myös maahanmuuttovirasto. (Ulkomaalaislaki 9 luku 152§, 30.4.2004/301.)

Maahantulokielto määrätään usein koskemaan koko Schengen-aluetta, mutta maahantulokielto voidaan säätää myös kansallisena. Tällöin maahantulokielto on voimassa vain siinä valtiossa missä maahantulokielto määrätään. Tämä vaihtoehto voisi tulla kyseeseen siinä tapauksessa, mikäli maahantulokieltoon määrättävällä henkilöllä on jo oleskelulupa toisessa Schengen valtiossa, jota ei peruuteta. (Poliisiammattikorkeakoulu, yliopettaja Pekka Björk, 2018.)

Maasta poistamisesta säädetään ulkomaalaislaissa. Maasta poistamiseen on kaksi vaihtoehtoa; Käännyttäminen ja karkottaminen.

Käännyttäminen tarkoittaa sitä, ettei ulkomaalaisen maahantuloa sallita. Tästä esimerkkinä voisi olla muun muassa puutteet matkustusasiakirjoissa, rikokset tai epätoivottu käyttäytyminen. Maahantulon edellytyksistä säädetään ulkomaalaislain 11§:ssä. Käännyttämisen perusteista taas säädetään ulkomaalaislain 148§:ssä. Poliisi saa käännyttää ulkomaalaisen henkilön, jos maahantulosta on kulunut alle kolme kuukautta. Käännyttämisen päätös ei riipu poliisimiehen virka-asemasta (Poliisiammattikorkeakoulu, yliopettaja Pekka Björk, 2018.) Mikäli ulkomaalaisen henkilön maahantulosta on kulunut yli kolme kuukautta, käännytyspäätökseen tekee maahanmuuttovirasto (MIGRI). Poliisi tekee käännyttämisestä esityksen MIGRI:in, jonka perusteella MIGRI panee käännytyspäätöksen täytäntöön.

Karkottaminen tarkoittaa sitä, että jo maahan tulleen ja oleskeluluvan saaneen ulkomaalaisen henkilön maassaoloa ei sallita. Maasta karkottamisesta säädetään ulkomaalaislain 143§:ssä. Yleisin syy karkottamiselle on törkeisiin rikoksiin syyllistyminen. Karkottamispäätöksen tekee aina MIGRI. Poliisi voi tehdä karkottamisesta esityksen MIGRI:in, mutta se ei ole välttämätöntä MIGRI:n päätöksen toimeenpanemiseksi. Jos karkotettavan henkilön matkustusasiakirjoissa havaitaan puutteita, tulee toimivallan omaavan viranomaisen tehtävä huolehtia, että matkustusasiakirjat ovat valideja. (Poliisiammattikorkeakoulu, yliopettaja Pekka Björk, 2018.)

Käännyttämisen ja karkottamisen osalta tulee huomioida, että pohjoismaiden kansalaisten käännyttämisestä ja karkottamisesta säädetään erikseen omassa pykälässään ulkomaalaislain 169§:ssä. Pohjoismaalaisen maasta poistamiseen vaaditaan aina erittäin painavat perusteet (Poliisiammattikorkeakoulun opetusmateriaali, yliopettaja Pekka Björk, 2019.)

Pohjoismaiden kansalaisten käännyttämisen ja karkottamisen erona on käytännössä se, että onko henkilö rekisteröinyt oleskeluaan maistraattiin. Mikäli henkilö on rekisteröinyt oleskelunsa maistraattiin, kyseeseen tulee karkottaminen. Käännyttäminen tulee kyseeseen silloin kun henkilö ei ole rekisteröinyt oleskeluaan maistraattiin. (Poliisiammattikorkeakoulun opetusmateriaali, yliopettaja Pekka Björk, 2019.)



### 6.2.9 Rekisterit

Poliisilla on työssään käytössä useita rekistereitä, joista osaa voi käyttää myös ulkomaalaisvalvontaa helpottavana työkaluna. Tärkeimpänä järjestelmänä voidaan omakohtaisen kokemuksen myötä todeta olevan UMA4. Poliisin rekisterien sisältö ja toiminnot on luokiteltu salassa pidettäviksi, joten tästä johtuen emme käsittele rekistereitä tässä raportissa.

Poliisi voi käyttää myös julkisia asiakirjarekistereitä, kuten esimerkiksi PRADO-rekisteriä. PRADO:n on aitojen henkilö- ja matkustusasiakirjojen julkinen online hakemisto (<https://www.consilium.europa.eu/prado/fi/prado-start-page.html>.) Huomasimme työharjoittelumme aikana, ettei kovinkaan moni poliisin henkilöstöstä tiedä, että tällaista hakemistoa on edes olemassa.

### 6.3 PRODUKTIN VALMISTAMINEN

Opinnäytetyön produktia valmistaessa käytimme hyväksemme William H. Rice IV teosta Moodle, E-learning Course Development, 2006. Teoksessa oli selvitetty melko yksityiskohtaisesti esimerkiksi eri kysymysvariaatioiden luominen verkko-oppimisalustalle ja se, kuinka kysymysten lisääminen kategorioittain käytännössä tapahtuu. Teoksen ohjeiden avulla pystyimme luomaan erilaisia kysymysmalleja, kuitenkin siten, että pääajatuksena ollut yksinkertaisuus säilyi, kysymysmallien vaihtelevuudesta huolimatta.

Moodle valikoitui verkkokoulutuspakettimme alustaksi, sillä vuoden 2019 alusta alkaen kaikki poliisiorganisaation verkkokoulutus tullaan toteuttamaan Moodle-alustalla.

Poliisiammattikorkeakoulun Moodle vastaavan kanssa käymässämme Moodle-opetusalustan koulutuksessa kävimme läpi mahdollisia materiaalin esitysmuotoja sekä erilaisia keinoja materiaalien esille tuomiseksi. Päädyimme käyttämään jo nykyisessä opetusmallissa hyväksi havaitsemiamme PowerPoint ja PDF-tiedostomuotoja.

PowerPoint-diat koimme hyödyllisiksi, koska niiden avulla pystyimme jakamaan ja hahmottelemaan tärkeimmät pääkohdat käyttämästämme ulkomaalaisasioiden materiaalista. Koimme myös, että PowerPoint-diat ovat jo Poliisiammattikorkeakoulussa opiskeleville opiskelijoille tuttu muista oppimistehtävistä, jolloin niiden käyttö jouhevaa ja luontevaa, täten oppiminen on tehokkaampaa.

Päädyimme tekemään jokaisesta aihealueesta PowerPoint-diasarjan sekä PDF-muotoisen tiedoston välttääksemme sen ongelman, että jos PowerPoint ei jostain syystä ole käytettävissä tai ei toimi, olisi opetusmateriaali saatavilla myös vaihtoehtoisessa muodossa. Omien havaintojemme mukaan jotkut opiskelijat pitävät enemmän PDF-tiedostojen avulla opiskelusta, kun taas toiset kokevat PowerPointin mielekkäämmäksi opiskeluvaihtoehdoksi. Täten opiskelijalle mahdollistetaan myös mielekkäämpi opiskeluvaihtoehto. Pohdimme esitysmuotoa yhdessä Moodle vastaavan kanssa ja ratkaisu johon päädyimme, oli meidän kaikkien mielestä toimivin vaihtoehto.

## 7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Mielestämme onnistuimme valitsemaan opinnäytetyömme aiheen osuvasti. Kyseiselle työlle oli tarvetta Poliisiammattikorkeakoulun sisäisessä opetuksessa. Ulkomaalaislaki ja poliisin suorittama ulkomaalaisvalvonta on tällä hetkellä ajankohtainen asia koko poliisiorganisaatiossa ja valtamediassa. Halusimme tehdä sellaisen opinnäytetyön, josta olisi myös potentiaalisesti hyötyä koko poliisiorganisaatiolle. Koimme kuitenkin uhaksi sen, että opinnäytetyömme tulisi rajoittumaan vain Poliisiammattikorkeakoulun sisäiseen opetuskäyttöön.

Poliisiammattikorkeakoulun yliopettaja Pekka Björk totesi, että ulkomaalaisasioiden ja siihen liittyvän lainsäädännön koulutus on melkein olemattomalla tasolla muissa poliisilaitoksissa.

Työmme suurena haasteena oli validien lähteiden löytäminen ja niiden hyödyntäminen. Opinnäytetyömme tietopohja perustuu Poliisiammattikorkeakoulussa yliopettaja Pekka Björkin opetussisältöön ulkomaalaisasioista ja meidän omiin muistiinpanoihin, jotka on laadittu opetusmateriaalin pohjalta. Samoin suuri osa opinnäytetyön aiheista on niin kutsuttua yleissivistykseen kuuluvaa tietoa.

Olisimme voineet suorittaa haastatteluja opinnäytetyötämme tehdessä, emme kuitenkaan kokeneet sitä välttämättömäksi. Koimme myös, että haastattelujen suorittaminen olisi kasvatanut työkuorman liian suureksi, otettaessa huomioon aiheen laajuus ja produktin tekeminen. Päädyimme haastattelujen sijaan konsultoimaan substanssiasiantuntijoita.

Itse produktin tekeminen onnistui odotettua helpommin, kun saimme produktin toteutus suunnitelman tehtyä. Suunnitteluvaiheessa meillä tosin oli ongelmana löytää meille paras tapa toteuttaa produktin visuaalisuus. Ongelmaan saimme kuitenkin apua Poliisiammattikorkeakoulun Moodle-vastaavalta, jonka kanssa kävimme läpi produktin informatiivisuuden esilletuonnin vaihtoehtoja. Pääajatuksena oli se, että Moodlessa oleva opetusmateriaali olisi lukijan silmälle ystävällinen ja visuaalisesti melko yksinkertainen, täten aikaa ei mene hukkaan etsittäessä oikeaa materiaalia useiden eri välilehtien takaa.

Mielestämme onnistuimme produktin toteutuksessa hyvin. Löysimme mielestämme sopivan tasapainon työn helppolukuisuuden ja informatiivisuuden välillä. Ajatuksenamme ei mis-

sään vaiheessa ollut se, että meidän opetuspaketillamme korvattaisiin jo olemassa oleva opetusmateriaali. Tarkoituksenamme oli luoda opetuksessa käytettävä apuväline, josta löytyy tiivistetysti kaikki opetuksessa olleet ja meidän havaintojemme mukaan oleellimmat pääkohdat. Tekemämme verkkotentin tarkoitus oli keventää opettajan työkuormaa ja antaa opiskelijalle esimerkiksi mahdollisuus testata osaamisensa ja tietämyksensä kurssin aikana. Lopullisen päätöksen verkkotentin käyttämisestä ja sen tarkoituksessa opinnoissa tekee Poliisiammattikorkeakoulun ulkomaalaisasioiden opettaja.

## 7 LÄHTEET

### Kirjat

William H. Rice IV, Moodle, E-learning Course Development, 2006

Pekka Sallila ja Anita Malinen, Opettajuus muutoksessa aikuiskasvatuksen 43. vuosikirja, 2004.

Harto Pönkä, Open somekirja sosiaalisen median oppimisympäristöt ja menetelmät, 2017

Vilka H., Airaksinen T. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö, Jyväskylä 2004.

### Oikeudelliset lähteet

*Poliisihallituksen raportti POL-2017-11444*

[https://www.poliisi.fi/instancedata/prime\\_product\\_julkaisu/intermin/embeds/polisenax-  
wwwstructure/61339\\_Poliisihallituksen\\_selvi-  
tys\\_POL\\_2017\\_11444.pdf?1f681b2340c8d488](https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/polisenax-<br/>wwwstructure/61339_Poliisihallituksen_selvi-<br/>tys_POL_2017_11444.pdf?1f681b2340c8d488)

*Poliisilaki 22.7.2011/872*

Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110872#L1P3>

*Suomen perustuslaki 11.6.1999/731*

Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731#L2P6>

*Ulkomaalaislaki 30.4.2004/301*

Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040301#L7P129a>

### Verkkolähteet

<https://www.consilium.europa.eu/prado/fi/prado-start-page.html>

<https://www.efta.int/>

<https://eurooppatiedotus.fi/perustietoa-eusta/schengen/>

<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000002910299.html>, luettu 24.4.2019

<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000002910569.html>, luettu 1.5.2019

<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000005749118.html>, luettu 24.4.2019

[https://www.poliisi.fi/helsinki/tiedotteet/1/0/ulkomaalaisvalvonta\\_perustuu\\_lakiin\\_-\\_helsingin\\_poliisi\\_vastaa\\_kysymyksiin\\_ulkomaalaisvalvonnasta\\_49472](https://www.poliisi.fi/helsinki/tiedotteet/1/0/ulkomaalaisvalvonta_perustuu_lakiin_-_helsingin_poliisi_vastaa_kysymyksiin_ulkomaalaisvalvonnasta_49472), *luettu 1.5.2019*

[https://www.raja.fi/tietoa/schengen-tietojarjestelma\\_sis\\_ii](https://www.raja.fi/tietoa/schengen-tietojarjestelma_sis_ii)

<https://tulli.fi/tietoa-tullista/tullin-toiminta/eu-eta-efta-ja-schengen-maat>

<https://tulli.fi/tietoa-tullista/tullin-toiminta/eu-eta-efta-ja-schengen-maat>

<https://um.fi/viisumi-suomeen>

### **Muut lähteet**

Poliisiammattikorkeakoulun opetusmateriaali, yliopettaja Pekka Björk, 2019.

Poliisiammattikorkeakoulu, yliopettaja Pekka Björk, 2018

Poliisiammattikorkeakoulu, yliopettaja Pekka Björk, 2019

Uusi viisumitarra, Poliisiammattikorkeakoulu, Björk, 2019

## **LIIITTEET**

### **1. Moodle verkkokurssin sisältämät diaesitykset**

Pohjoismaat ja niiden  
kansalaiset

# Pohjoismaat

- Pohjoismaita ovat
  - *Suomi*
  - *Ruotsi*
  - *Norja*
  - *Tanska*
  - *Islanti*
- Pohjoismaihin lasketaan myös itsehallinnolliset alueet
  - Suomessa *Ahvenanmaa*
  - Norjassa *Huippuvuoret & Jan Mayen*
  - Tanskassa *Grönlanti & Färsaaret*
- Näiden maiden kansalaisia voidaan kutsua myös Pohjoismaiden kansalaisiksi
- Pohjoismaissa asuu yhteensä noin 27 miljoonaa ihmistä





# Pohjoismaiden kansalaiset

- Passiunioni perustettu vuonna 1954
  - Voi ylittää rajan näyttämättä passia
  - Vapaa liikkuvuus
  - Henkilöllisyys ja kansalaisuus todistettava pyynnöstä
    - Ajokortti riittää
- Pohjoismaiden välillä liikkuesssa ei tarvita:
  - Työlupaa;
  - Oleskelulupaa;
  - Tai selvitystä oleskelukustannuksista
- Pohjoismaiden kansalaiset voivat työskennellä muissa pohjoismaissa ilman työlupaa

# Muutto Pohjoismaiden sisällä

## Pohjoismaiden sisällä tapahtuva muutto

- Ilmoitus tehtävä maistraattiin
  - Ilmoituksen tarkoituksena on se, että pohjoismaiden kansalainen on kerrallaan vain yhdessä maassa kirjoilla, eikä pääse putoamaan väestörekisterikeskuksen tietojen ulkopuolelle.
- Pysyvä muutto; rekisteröinti **1 viikon** kuluessa maistraattiin
- Vapaa liikkuvuus pohjoismaiden välillä
- Ei tarvitse pitää passia mukanaan
  - Kansalaisuus kuitenkin todistettava jollain tavalla
    - Esim. Ajokortti

EU, EFTA & ETA ja niiden  
kansalaiset

# Euroopan unioni (EU)

- Perustettu 1. marraskuuta 1993, Maastricht, Hollanti
- Taloudellinen ja poliittinen liitto, jossa 28 jäsenmaata.
- EU-kansalaisilla vapaa liikkuvuus ja muutto-oikeus EU:n sisällä
- EU:n alueella tuotteet, palvelut, henkilöt ja raha liikkuvat vapaasti ilman tulleja tai muita esteitä
- EU:n alueella asuu noin 508 miljoonaa ihmistä



# Euroopan vapaakauppajärjestö (EFTA)

- Lyhenne sanoista *European Free Trade Association*
- Valtioiden välistä vapaakauppaa edistävä kansainvälinen järjestö
- EFTA-maat:
  - *Islanti*
  - *Norja*
  - *Liechtenstein*
  - *Sveitsi*
- EU ja EFTA muodostavat yhdessä Euroopan talousalueen (ETA), johon Sveitsi ei kuulu
- EFTA maiden kansalaisista käytetään myös termiä **EU-kansalaisiin rinnastettavat**



# Euroopan talousalue (ETA)

- Englanniksi European Economic Area (EEA)
- Laajentaa EU:n yhteismarkkinat myös EFTA maille, jotka eivät ole EU-jäsenvaltioita
  - Nauttivat yhteismarkkinoista ilman, että näitä maita koskettavat EU:n jäsenyyteen kuuluvat velvoitteet ja edut
- Muodostuu EU:n jäsenmaista ja EFTA-maista, Sveitsiä lukuun ottamatta
- ETA-sopimus solmittu vuonna 1994



# EU-kansalaiset ja niihin rinnastettavat

- EU-kansalaisiksi luetaan EU-jäsenvaltioiden kansalaiset
- EU-kansalasiin rinnastettavat kansalaisuudet ovat: Norja, Islanti, Sveitsi & Liechtenstein (EFTA-maat)

## Liikkuvuus

- Vapaa liikkuvuus
- Ei sisärajarakastuksia
- Pitää olla matkustusasiakirja mukana (Passi tai henkilötodistus)
- Rajanylitystä ei rekisteröidä

## Matkustajaluettelot (laiva- ja lentoyhtiöt)

- PTR-viranomainen saa luettelot pyynnöstä 24 tunniksi

# EU:n sisällä tapahtuva muutto

- EU-kansalaiset yli 3 kuukautta kestävä oleskelu rekisteröitävä **MIGRIIN!**
  - Jollei rekisteröi → ulkomaalaisrikkomus
- Aika lasketaan maahantulosta
- Jos poistuu maasta, aika alkaa uudestaan
- Tulee täyttää MIGRIN asettamat vaatimukset



Kolmannen maan kansalaiset

# Kolmannen maan kansalaiset

## Lyhytaikainen oleskelu

- Viisumi tai viisumivapaat maat
  - Viisumivapaat maat ovat erikseen tehneet keskinäisen sopimuksen
  - Viisumin tarpeen voi tarkistaa ulkoministeriön sivuilta
  - Viisumivapaita maita ovat esim. *USA, Kanada, Japani & Australia*
- Viisumivapaissa maissa lupa oleskella **90 vuorokautta 180 vuorokauden jaksoissa**
- Viisumin myöntää ulkomaanedustusto
- Schengen viisumi. Hakijat rekisteröidään ja tunnistetaan sormenjäljillä. Voimassa **90 vuorokautta 180 vuorokauden jaksoissa**

## Pitkäaikainen oleskelu

- 1-2 vuotta perustuen työhön tai toimeen. Esim. ammattiurheilija
- Lupa pidempiaikaiseen oleskeluun haetaan MIGRISTÄ
- Henkilöt rekisteröidään UMA-rekisteriin
- Oleskeluluvan todisteena oleskelulupakortti
- Mahdollista hakea jatkolupaa 2 vuotta kerrallaan. Edellyttäen, että luvan voimassaolon edellytykset ovat voimassa

# Kolmannen maan kansalaiset

## Turvapaikanhakijat

- Hakevat kansainvälistä suojelua vainoa vastaan.
    - Vainoajina voi olla valtio, järjestö tai muu "puolisotilaallinen pursiseura"
  - Sopimus valtioiden kesken
    - Maat sitoutuvat noudattamaan prosessia
  - Turvapaikkahakemus
    - Jätetään poliisille tai rajavartiolaitokselle
    - Turvapaikkahakemusta ei voi tehdä ulkomailla
    - Poliisi kirjaa turvapaikkahakemuksen (S-Ilmoitus -> Tiedot UMA:an + Avataan majoitusasiaa)
- 
- |         |   |
|---------|---|
| POLIISI |   |
| MIGRI   | <ul style="list-style-type: none"><li>• Lähetetään vastaanottokeskukseen (VOK)</li><li>• MIGRI puhuttelee henkilön, jonka jälkeen tekee turvapaikkapäätöksen.</li></ul> |

# Kolmannen maan kansalaiset

## **Myönteinen turvapaikkapäätös**

- Kotoutetaan yhteiskuntaan
- Kunta hankkii asunnon, toimeentulon ja mahdollistaa sairaanhoidon

## **Kielteinen turvapaikkapäätös**

- 1) Valitustie
  - MIGRI -> Hallinto-oikeus -> Korkein hallinto-oikeus, tai
- 2) Vapaaehtoinen paluu
  - Henkilölle maksetaan matkat ja paluuraha, tai
- 3) Pakkopalautus
  - Henkilö viedään saatettuna kotimaahan (poliisin toimesta), tai
- 4) Eläminen paperittomana
  - vaara pudota tukijärjestelmän ulkopuolelle, jolloin uhkana on rikollinen toiminta, rikosten uhriksi joutuminen tai ihmiskaupan uhriksi joutuminen.

# Kolmannen maan kansalaiset

## **Pakkopalautus**

- Henkilö viedään saatettuna kotimaahan, jos tämä ei suostu palaamaan vapaaehtoisesti. Tällöin henkilö ei saa paluurahaa.

## **Vapaaehtoinen paluu**

- Maksetaan matka kotimaahan ja paluuraha

Schengen

# Schengen

- Schengenin sopimus säätelee ihmisten liikkuvuutta rajojen yli sopimusmaiden välillä
- Nimetty Schengen sopimuksen mukaan
- Alueella yhteinen viisumipolitiikka
  - Alueen ulkopuolelta tulevalle yleensä myönnetään Schengen viisumi, joka oikeuttaa liikkumaan koko alueella. (Esim. Kiinasta tai Venäjältä tuleva)
- Kaikki EU-jäsenvaltiot eivät kuulu Schengen alueeseen (Esim. Iso-Britannia ja Romania)
- Kaikki Schengen alueen valtiot eivät kuulu Euroopan unioniin (Esim. Sveitsi ja Norja)



# Schengen alueella liikkuminen

- Schengen-alueeseen kuuluu 26 Euroopan valtiota ja niiden välillä ei ole matkustusrajoituksia eikä sisärajatarkastuksia
  - Sisärajatarkastukset voidaan ottaa käyttöön tilapäisesti yleistä järjestystä tai kansallista turvallisuutta uhkaavissa poikkeuksellisissa tilanteissa.
  - Esim. Strasbourgin isku 2018 → Ranskan ja Saksan välillä otettiin rajatarkastukset tilapäisesti käyttöön.
- Schengen sopimus **ei poista** velvollisuutta matkustusasiakirjan mukana pidosta.
  - Passi tai henkilötodistus oltava mukana.



# Schengen-tietojärjestelmä SIS

- Lyhenne sanoista Schengen Information System
- Suomessa käytössä uudistettu versio SIS II
- Järjestelmä auttaa kansallisia lainvalvonta- ja hallintoviranomaisia suojelemaan paremmin Schengenin aluetta, torjumaan rikollisuutta ja paikallistamaan kadonneita henkilöitä (Rajavartiolaitos)
- Euroopan komission ylläpitämä järjestelmä
- Henkilölle tai esineelle etsintäkuulutusta laitettaessa voidaan myös kuuluttaa henkilö/esine SIS-järjestelmässä. (Laitetaan PATJASSA)

Viisumit

# Viisumi

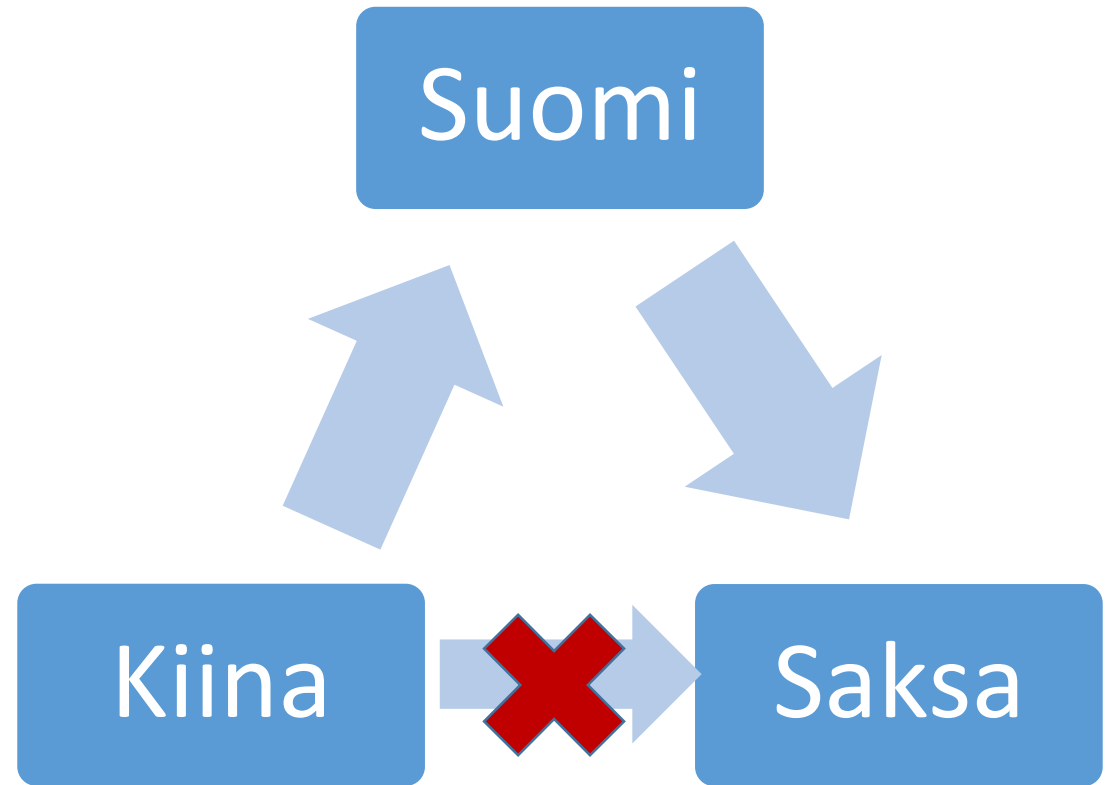
- Viisumi on maahantulolupa, joka myönnetään lyhytaikaista ja tilapäistä, enintään **90 vuorokautta** kestäväää vierailua varten **180 vuorokauden jaksoissa**
- Myönnetään kolmannen maan kansalaisille
- Viisumi antaa vapaan liikkuvuuden Schengen alueella
- Löytyy passin sisäisivulta
- Kirjataan VIS-rekisteriin

# Viisumityypit

- Kertaviisumi
  - Yhtä matkaa varten, oleskelu enintään 90 vrk/180 vrk jaksossa
- Kaksikertaviisumi
  - Kahteen maahantuloon oikeuttava, voimassa Schengen maiden alueella enintään 90 vrk/180 vrk jaksossa
- Monikertaviisumi
  - Oikeuttaa useisiin saapumisiin Schengen alueelle. Oleskelujen yhteenlaskettu kesto, enintään 90 vrk /180 vrk jaksossa. Voimassaoloaika enintään viisi vuotta.
- Lentokentän kauttakulkuviisumi
  - Oikeuttaa kulkemaan kansainvälisen lennon välilaskun tai kahden matkan välisen siirtymisen aikana lentokentän kansainvälisen alueen kautta. Ei oikeuta pääsyä maan kansalliselle alueelle.

# "Visa shopping"

- Kiinalainen haluaa muuttaa Saksaan
  - Saksaan on vaikea saada työperäinen oleskelulupa
  - Suomeen se on helpompi saada
  - Kiinalainen hakee oleskeluluvan Suomeen
  - Luvan saatuaan menee Saksaan töihin Suomesta saadulla oleskeluvalla
  - EU-maan oleskeluvalla voi työskennellä muissakin EU-maissa.



Poliisin suorittama  
ulkomaalaisvalvonta

# Poliisin suorittama ulkomaalaisvalvonta

## Ulkomaalaisvalvonta

- Poliisin lakisääteinen tehtävä
- Määritelmä:
  1. Ulkomaalaislain säännösten noudattamisen valvonta
  2. Laittoman maassaolon torjunta
    - Miten tehdään?
      1. **Muun poliisitoiminnan ohessa**
      2. **Teemavalvonta** (valvontaa kohdennetaan etukäteissuunnitelman mukaan, ravintolat & rakennustyömaat)
      3. **Liikennevalvonnan yhteydessä**
      4. **Rikostorjunnan yhteydessä**
        - Kuulusteluihin tulevien taustojen tarkistus

# Poliisin suorittama ulkomaalaisvalvonta

## Ulkomaalaisvalvonnan lähtökohta

- Lähtökohtaisesti valvonnan tulee perustua viranomaisen yleisiin tietoihin ja kokemuksiin laittomasta maahantulosta ja oleskelusta
- Valvonnan pitäisi kohdistua ulkomaalaisiin, jotka ovat laittomasti maassa

## Valvonnan kohteen valikoiminen

- **Perustuu:**
  1. **Havaintoihin**, kuten kohteen käyttäytyminen
  2. **Vihjetietoihin**, saadaan eri toimijoilta
  3. **Etukäteisanalyysi**, esimerkiksi rekisteritiedot (PATJA, RikiTrip, ATJ yms)



# Poliisin suorittama ulkomaalaisvalvonta

## Syrjivän etnisen profiloinnin kieltö

- Valvonnan kohdetta ei tule valita ulkonäön, ihonvärin tai kielen perusteella!

## Toimivaltaa rajoittavat periaatteet

- **Suhteellisuusperiaate**
  - Kun suunnitellaan ja suunnataan ulkomaalaisvalvontaa
- **Vähimmän haitan periaate**
  - Itse valvonta tilanteessa
- **Yhdenvertaisuus periaate**
  - Jos eriarvoisuus perustuu lakiin, se ei riko yhdenvertaisuus periaatetta

Maahantulokielto ja maasta  
poistaminen

# Maahantulokielto

- *Ulkomaalaislaki 144§*
  - Määräaikainen tai toistaiseksi voimassaoleva
- Kielto saapua yhteen tai useampaan Schengen valtioon
- Lähtökohtaisesti maahantulokielto määrätään koskemaan kaikkia Schengen valtioita.
- Maahantulokiellon määrittämisestä ja peruuttamisesta, *ulkomaalaislaki 150§*

## Toimivalta

- Poliisi tai rajatarkastusviranomainen voi määrätä ulkomaalaiselle maahantulokiellon enintään kahdeksi vuodeksi
  - evätessään maahantulon Schengenin rajasäännösten 5 artiklan 1 kohdan e alakohdan perusteella tai;
  - käännettäessään hänet 148 §:n 1 momentin 5–8 kohdassa säädetyllä perusteella tai silloin, kun;
  - ulkomaalainen ei ole poistunut maasta hänelle 147 a §:ssä tarkoitettua vapaaehtoista paluuta varten määrätyn ajan kuluessa. *Ulkomaalaislaki 151§ 2 mom*

# Maahantulokielto

## Toimivalta

- Mikäli poliisi tai rajatarkastusviranomainen arvioi, että määrättävän maahantulokiellon keston tulisi olla yli kaksi vuotta, on asiasta tehtävä esitys MIGRIIN. *Ulkomaalaislaki 151§ 3 mom.*
  - Suurin osa maahantulokiellossa olevista jää kiinni **liikenne­ratsioissa!**
- Jos maahantulokielto määrätään **kansallisena**
    - Voimassa vain siinä valtiossa missä maahantulokielto määrätään
    - Määrätään silloin kun maahantulokieltoon määrättävällä on jo oleskelulupa toisessa Schengen valtiossa, jota ei peruuteta.

# Maasta poistaminen

## Käännyttäminen

- Ulkomaalaisen maahantuloa ei sallita
  - Esim. puutteita matkustusasiakirjoissa, rikokset tai epätoivottu käyttäytyminen
  - *Maahantulon edellytykset on säädetty ulkomaalaislain 11§.*
  - *Käännyttämisen perusteista on säädetty ulkomaalaislain 148§.*
- Aikarajat
  - Jos maahantulosta **alle 3 kuukautta**, poliisi voi käännyttää
    - Päätös ei riipu virka-asemasta.
  - Jos maahantulosta **yli 3 kuukautta**, poliisi tekee käännyttämisestä esityksen MIGRIIN -> MIGRI tekee käännytyspäätöksen esityksen perusteella

## Karkottaminen

- Ulkomaalaisen maassaoloa ei sallita
  - Maasta karkottamisesta *säädetään ulkomaalaislain 143§*
- Ulkomaalainen on ollut maassa oleskeluluvalla
- Yleisin syy karkottamiselle on syyllistyminen törkeisiin rikoksiin
- Karkottamispäätöksen tekee aina MIGRI
  - Voi tehdä karkottamispäätöksen ilman poliisin esitystä
- Esim. tuomion saanut ulkomaalainen (2v. raiskauksesta)
  - vapautuspäivä saadaan RISELTÄ, tarvittavat toimenpiteet tehdään sinä aikana, kun karkotettava istuu tuomiotaan
  - Esitys MIGRIIN -> saadaan karkottamispäätös, kun karkotettava vapautuu otetaan hänet poliisin haltuun ja tilataan lentoliput.
  - Jos karkotettavan matkustusasiakirjoissa on puutteita hoidetaan ne kuntoon.